

7. Swiss International Law School. Available at: <http://www.lawstudies.com/universities/Switzerland/SILS/>
 8. Strong, S. I. (2009). *Research and Practice in International Commercial Arbitration: Sources and Strategies*. Oxford University Press, 112.

9. Gotti, M. (2011). *Developments in the Discourse of Conflict*. *Lapland Law Review*, 1, 30–51. Available at: <https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=4a8f6968-9dff-463b-bea1-f20dd1006ab1>

10. Rogers, C. (2014). *Ethics in International Arbitration*. Oxford University Press, 350.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Бідюк Н. М.
 Дата надходження рукопису 04.11.2016*

Нагорна Ольга Олександрівна, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри, кафедра мовознавства, Хмельницький університет управління та права, вул. Героїв Майдану, 8, м. Хмельницький, Україна, 29000
 E-mail: olha-nahorna@yandex.ru

УДК 378.14:504

DOI: 10.15587/2519-4984.2016.87752

РОЗРОБКА СИСТЕМИ ДІАГНОСТИКИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ З МОНІТОРИНГУ ДОВКІЛЛЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

© Н. С. Бордюк

У статті висвітлено особливості використання системи діагностики компетентностей з моніторингу довкілля у майбутніх фахівців з екології. Охарактеризовано види та методи контролю знань, умінь, навичок. Визначено види навчальної діяльності, які формують теоретико-практичну, самостійну, науково-дослідницьку підготовку майбутніх фахівців-екологів з моніторингу довкілля. Розроблено структурно-логічну схему видів і рівнів контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни «Моніторинг довкілля»

Ключові слова: моніторинг довкілля, навчально-виховний процес, види контролю, бінарне оцінювання, навчальна діяльність

The necessity of elaboration of the system of diagnostics of competences of environmental monitoring in future specialists is elucidated in the article. The types and methods of control, on which base has been formed the structural-logic scheme of their use at the study of discipline “Environmental monitoring”, were characterized. Three levels of control were separated in the system of diagnostics of competences of environmental monitoring were separated: income, intermediate, final – their problem-thematic coordination was established in means and diagnostic criteria. The means of diagnostics of competences were improved at realization of creative, individual, scientific works of students that at first can be presented as formed interdisciplinary course project and in further – qualified diploma work that can solve the complex environmental problems, typical for the local system “Little Motherland”, of one student in particular or of the target group of students (for the solution of problems by the types nature management in the fields of economy by the types of economic activity). It was studied, that at the expense of using the competence approach in professional preparation of future specialists the training quality is provided with potential possibilities of its correction according to the three of aims at organization of learning-upbringing process, especially realization of individual and differential approaches in learning-cognitive and scientific activity to satisfy the socio-environmental demand of society in high-qualified specialists, able to solve professional tasks of different environmental complication and to model the environmental situation on the principles of steadiness

Keywords: environmental monitoring, learning-upbringing process, types of control, binary assessment, teaching activity

1. Вступ

Науково-педагогічні працівники вищого навчального закладу формують у майбутнього фахівця певну систему знань, здатність до відкриття нового і розв’язування комплексних науково-виробничих проблем, розвивають аналітичне мислення, що відображається, в подальшому, в готовності студентів до майбутньої професійної діяльності.

Професійний розвиток особистості майбутнього фахівця починається з перших курсів при вивченні фундаментальних і спеціально-професійних дисциплін. Моніторинг довкілля належить до циклу професійно-практичної підготовки студентів і є основою в екологічній діяльності (освіті), оскільки формує здатність особистості володіти професійно-профільованими знаннями і практичними вміннями, визначати

показники якості природного середовища і на їх основі здійснювати екологічний аналіз та прогнозувати зміни стану навколишнього природного середовища, визначати та оцінювати ефективність природоохоронних заходів з метою підготовки обґрунтованих регіональних програм та проектів, а також для прийняття відповідних управлінських рішень.

Для формування висококваліфікованого майбутнього фахівця з екології в навчальний процес впроваджуються дидактичні інновації, сучасні методи та форми навчання, удосконалюється система навчання в цілому. При цьому важливою складовою навчання є система контролю і оцінювання результатів навчальних досягнень студентів, яка впливає на якість та ефективність навчального процесу в цілому [1]. Традиційна система контролю засвоєння теоретично-практичних знань, умінь і навичок з екологічного моніторингу не задовольняє сучасних вимог і потреб систематичного діагностування успішності студентів, відповідно актуальним є впровадження комплексно-системних методів діагностики знань. Дані методи, окрім адекватного і об'єктивного оцінювання всі навчальних досягнень студентів, будуть забезпечувати мотивацію до процесу навчання, зокрема самостійного оволодіння знаннями.

2. Аналіз останніх досліджень

У педагогічній практиці питання контролю і оцінювання знань студентів розглядаються в працях А. Алексеюк [2], Ш. Амонашвілі, С. Вітвіцька [3], В. Давидов та інші вчені [4].

Особливостям застосування проблемних підходів у навчанні студентів та питанням контролю успішності студентів присвячені роботи М. Махмутова, М. Скаткіна [5]. Дослідженнями рейтингової системи оцінки займаються А. Андрощук, Ю. Бондарчук, О. Водолазька та інші [6].

Методика оцінювання студентів при вивченні дисципліни «Моніторинг довкілля» у педагогічній практиці не досліджено.

3. Мета та задачі дослідження

Мета дослідження – обґрунтувати і розробити методику системи оцінювання компетентностей з моніторингу довкілля у студентів, для забезпечення якості професійної підготовки фахівців здатних приймати екологічно-відповідальні управлінські рішення.

Для досягнення поставленої мети були вирішені наступні задачі:

1) розкриття необхідності розробки системи діагностування компетентностей з моніторингу довкілля у майбутніх фахівців;

2) виокремлення у системі оцінювання компетентностей з моніторингу довкілля трьох рівнів контролю та встановлення їх проблемно-тематичного узгодження у засобах та критеріях діагностики;

3) теоретичне обґрунтування методики системи оцінювання та удосконалення засобів діагностики компетентностей у ході виконання студентами творчого завдання.

4. Аналіз сучасних видів контролю при оцінюванні компетентностей з моніторингу довкілля

Розглянемо найпоширеніші традиційні види контролю, які використовуються у педагогічній практиці [5, 7]:

– попередній контроль здійснюють з діагностичною метою перед вивченням нової теми. Він дозволяє викладачу оцінити загальний рівень підготовленості студентів до сприйняття наступної інформації, а також планує й організовує наступну навчальну діяльність;

– поточний контроль забезпечує оперативне отримання інформації про рівень знань студентів, шляхом систематичних спостережень за навчальною діяльністю студентів на кожному занятті. Дає змогу викладачу вносити корективи в організацію навчального процесу;

– тематичний контроль передбачає перевірку, оцінку і корекцію оволодіння системою знань та умінь після вивчення логічно завершеної частини навчального матеріалу – змістового модуля програми;

– підсумковий контроль визначає і оцінює успішність після завершення тривалого періоду навчання для встановлення системи і структури знань, навичок та умінь.

При використанні будь-якого виду контролю знань використовують різноманітні його форми і методи. Сучасні підходи до контрольної-діагностичних процесів суттєво відрізняються від традиційних форм контролю знань. Тому відхід від стандартно опитування студентів і застосування новітніх форм та методів оцінювання знань є якнайкращим стимулом до навчання [8, 9].

Традиційними формами і методами контролю навчальної діяльності студентів є усний контроль, письмовий контроль, тестовий, комбінований, графічний, самоконтроль, метод практичної перевірки [4]. Також використовуються нові форми і методи оцінювання знань, умінь і навичок студентів, зокрема: ділові ігри, «круглі столи», прес-конференції, дискусії, обговорення-виступи, семінари-консультації, повідомлення-огляди, олімпіади-турніри, реферати-аналізи ситуацій, відгуки-рецензії, звіти-доповіді, аукціони знань, тренінги та інші, що можуть бути засобами контролю в умовах інтерактивного навчання. Це дає змогу не лише урізноманітнити процес навчання, а й зняти психічне напруження, стресовий стан, який так часто спостерігається в системі контролю. Такі «форми і методи активного навчання і контролю сприяють розвитку пізнавальної та розумової діяльності студентів, зумовлюють їх інтерес до матеріалу, що вивчається, забезпечують високий рівень спонукальної активності» [9–11].

Відмінності методів контролю полягають у тому, що одні з них спрямовані на виявлення знань, інші – їхніх умінь і навичок, засвоєних у процесі навчання [5].

Слід відмітити, що від організації контролю, часу проведення даних занять, особливостей самостійної роботи студентів, використання інноваційних засобів навчання буде залежати ефективність контролю.

5. Результати досліджень

Під час вивчення даної дисципліни здійснюються всі види контролю, які наведені на рис. 1.

Нами виокремлено скринінг-контроль, який має застосовуватися на всіх видах навчально-пізнавальних діяльності з метою забезпечення вихідних даних (вихідного контролю) системи діагностики професійно-орієнтованих компетентностей у майбутніх фахівців.

Під час вивчення дисципліни «Моніторинг довкілля» теоретична підготовка забезпечується під час лекційних занять, практична підготовка – лабораторних занять, самостійної роботи, під час виконання творчих, індивідуальних завдань і модульних контрольних робіт; засобами діагностики успішності є залік та іспит.

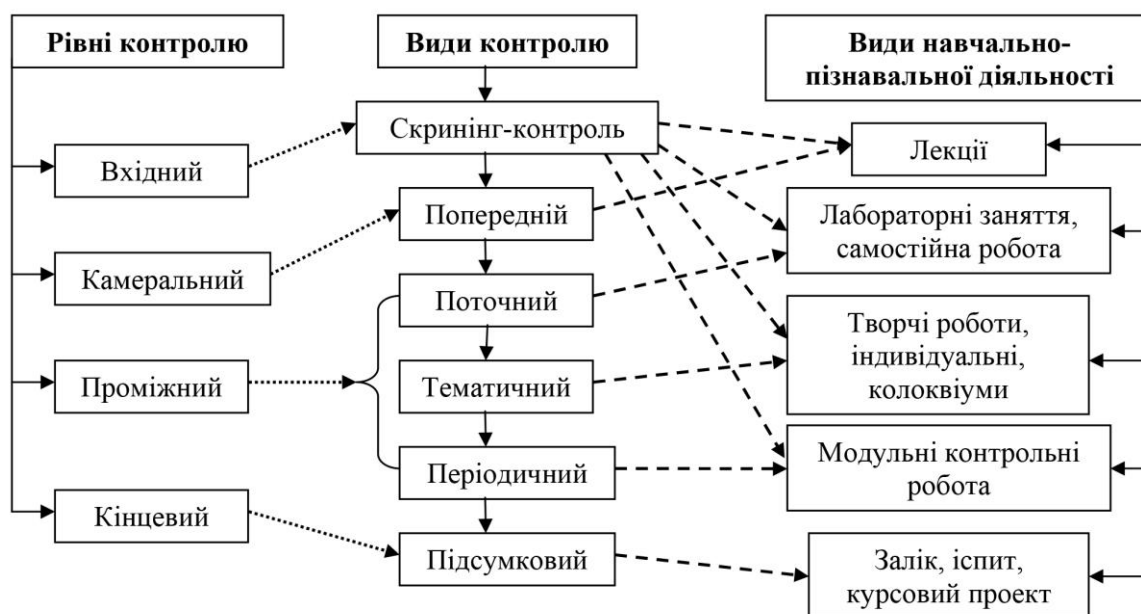

Рис. 1. Види контролю та їх застосування під час вивчення дисципліни «Моніторинг довкілля»

У процесі контролю рівня засвоєння знань, умінь, навичок студентів з моніторингу довкілля викладач використовує методи:

– усної перевірки – попередній та поточний контроль – виступ, обґрунтування і аналіз схем, таблиць тощо;

– письмової перевірки – тематичний, періодичний і підсумковий контроль – контрольні роботи, тестування, виконання індивідуальних завдань різного спрямування (розрахунково-графічних, реферативних тощо);

– практичної перевірки – поточний, тематичний контроль – проведення лабораторного дослідження, прогнозування екологічної ситуації тощо.

Слід відмітити, що широко використовується у сучасній педагогічній освіті, альтернативне оцінювання, до якого відносять: експрес-опитування, участь у тематичних засіданнях, написання есе, участь у рольових іграх, диспутах, самооцінка, творче завдання тощо. Дане оцінювання сприяє розвитку навичок аргументування і спілкування, виявлення причинно-наслідкових зв'язків, практичної перевірки суджень, передбачення вирішення різних ситуацій.

Пропонуємо бінарно-модернізоване діагностування компетентностей з моніторингу довкілля у майбутніх фахівців за синхронністю форм контролю у процесі оцінювання. При розробці даної системи було поєднано традиційне та альтернативне оціню-

вання (табл. 1). При цьому запровадили більше науково-дослідницьких завдань індивідуального, проблемно-інтегративного характеру, які будуть сприяти формуванню у майбутнього фахівця-еколога здатності до вирішення комплексних екологічних проблем.

Система оцінювання даної дисципліни складається з основних балів, які студенти отримують на теоретично-практичних заняттях, підсумковому контролі, під час виконання самостійних робіт, та додаткових, які формуються з доповнення виступу, суттєвих запитань до доповідачів, ведення опорного конспекту лекцій тощо.

Вся система діагностики поділена на 3 блоки контролю засвоєння знань:

– вхідний – здійснюється на початку заняття для контролю попередньо вивченого матеріалу у вигляді експрес-діагностування, дискусія, а також графічно-розрахункові роботи;

– проміжний – здійснюється під час проведення заняття і самостійної роботи студентів. Даний контроль діагностує рівень засвоєння знань студентів з широкого спектру видів навчально-пізнавальної діяльності;

– кінцевий – здійснюється під час підсумкового контролю, зокрема залік, іспит, захист курсового проекту, словник опорних термінів, звіт з наукової роботи.

Таблиця 1

Оцінювання навчальної діяльності студентів під час навчання моніторингу довкілля (на прикладі окремих змістовних модулів)

Контроль	Вид навчально-пізнавальної діяльності	ЗМ 4								ЗМ 5		ЗМ 6	
		Моніторинг атмосферного повітря. Метеорологічний моніторинг	Моніторинг атмосферного повітря населених пунктів	Соціально-екологічний моніторинг	Моніторинг ґрунтів та земель	Моніторинг водних об'єктів	Екологічний моніторинг підземних вод	Моніторинг лісових екосистем та біорізноманіття	Моніторинг у сфері поводження з відходами	Агроекологічний моніторинг.	Моніторинг стану і розвитку систем	Програмне забезпечення моніторингу довкілля	
ВХІДНИЙ	Експрес-діагностика шляхом анкетування, тестування	–	1	1	1	1	1	–	–	1	–	1	
	Дискусія на проблемних лекціях	2	–	–	–	2	–	2	2	–	3	–	
	Графічно-розрахункова робота	–	4	–	4	4	–	–	4	4	–	–	
ПРОМІЖНИЙ	Комплексне опитування	4	4	–	–	–	–	–	–	4	–	–	
	Метод мозкового штурму «Система організації спостережень на полігоні ТПВ»	–	–	–	–	–	–	–	5	–	–	–	
	Освоєння методики лабораторного дослідження	–	1	–	1	1	1	–	1	–	–	–	
	Системний аналіз якості отриманих результатів	–	1	–	1	1	1	–	1	–	–	–	
	Статистична обробка результатів лабораторного дослідження та формулювання обґрунтованих висновків	–	2	–	2	2	2	–	2	–	–	–	
	Проведення соціально-екологічного опитування «Якість питної води з підземних джерел»	–	–	–	–	–	4	–	–	–	–	–	
	Проведення соціально-екологічного опитування «Якість життя студентської молоді»	–	–	4	–	–	–	–	–	–	–	–	
	Аналітичний огляд метрики сталого розвитку М. 3. Згуровського	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	–	
	Індивідуальне проблемне завдання «Організація системи кризового моніторингу»	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
	Творче завдання «Організація системи спостережень «Малої Батьківщини»	30								–	–		
	Творче завдання – створення бази даних для прогнозування стану і розвитку «Малої Батьківщини»	–	–	–	–	–	–	–	–	–	20		
	Тестовий контроль	–	–	–	4	4		–	–	–	–	–	–
	Модульна контрольна робота	10								–	–	–	
КІНЦЕВИЙ	Звіт з науково-дослідної роботи	7											
	Словник основних термінів	5											
	Залік	20											
	Іспит	30											
	Захист курсового проекту	30											

Окремо зупинимося на системі діагностики компетентностей з моніторингу довкілля під час проміжного контролю. На даному етапі оцінюється чимала кількість творчих, індивідуальних, науково-

дослідницьких робіт студентів, виконання яких спочатку набуде оформленого вигляду міждисциплінарного курсового проекту, а в подальшому – кваліфікаційної дипломної роботи, які будуть здатні вирішувати

ти комплексні екологічні проблеми, характерні для локальної системи «Малої Батьківщини», окремо взятого студента зокрема або цільової групи студентства (для вирішення проблем за типами природокористування у галузях господарювання за видами економічної діяльності).

У результаті вивчення моніторингу довкілля, майбутній фахівець має виконати творче завдання, яке складається з 3-х частин:

I – обґрунтування необхідності створення системи моніторингу «Малої Батьківщини», її нормативно-правове, технічне і організаційне регулювання;

II – організація системи моніторингових спостережень «Малої Батьківщини» локального рівня, на основі даних паспортизації та аудиту;

III – створення геоінформаційної бази даних для прогнозування стану і розвитку природних (наземних і водних) та антропогенно-змінених екосистем (агро, урбо- техносистем) «Малої Батьківщини».

Курсовий проект окремо оцінюється в 100 балів, які формуються з творчого завдання 70 балів та захисту роботи – 30 балів.

Встановлено, що виконання індивідуального проблемного завдання «Організація системи кризового моніторингу» сформує у майбутнього фахівця здатність до системного аналізу якості складових НС, оцінки параметрів стану і розвитку екосистем, узагальнення, систематизації та науково-доведеної аргументації екологічних прогнозів, розроблення сценаріїв і алгоритмів майбутнього розвитку, вироблення, обґрунтування і прийняття альтернативних екологічно-орієнтованих управлінських рішень щодо моделювання і оптимізації певних екологічних ситуацій, застосовувати особистісно-діяльнісні якості реалізації потенціалу професійної спрямованості при використанні інформаційних баз даних моніторингу різного типу, екологічного картографування засобів технічного регулювання (ліцензування, стандартизація, сертифікація) науково-методичної та довідкової (в тому числі статистичної звітності) літератури, впроваджувати метрики вимірювання тріади сталості розвитку систем різного рівня і цільового призначення.

Отже, у ході формування професійних компетентностей з моніторингу довкілля у майбутніх фахівців необхідно використовувати засоби діагностики за критеріями оцінювання результатів їх теоретико-практичної підготовки, самостійної роботи і творчих науково-дослідних завдань навчально-пізнавальних видів діяльності за умов впровадження комплексної системи діагностики, яка забезпечує системність і об'єктивність оцінювання компетентностей, формує організованість, наполегливість, цілеспрямованість студента для самовдосконалення у ході підготовки, професійного стажування на першому робочому місці, адаптації у соціальних групах, професійного саморозвитку і забезпечення кар'єрного росту згідно кон'юнктури сучасного ринку праці.

6. Висновки

Встановлено, що дана система діагностики сприятиме можливості оцінювання спектру результатів сучасних навчальних досягнень у майбутніх фахі-

вців з моніторингу довкілля, зокрема теоретико-практичних, індивідуальних, самостійних, науково-дослідницьких. Використання бінарно-модернізованого діагностування за синхронністю форм контролю у процесі оцінювання забезпечило у студентів формування здатності до аргументованості, організованості, відповідальності, працездатності, самостійності, творчої активності, що сприятиме поглибленому, осмисленому засвоєнню наукових системних знань. Досліджено, що за рахунок застосування даної системи при компетентнісному підході, забезпечується якість професійної підготовки майбутніх фахівців з потенційними можливостями її коригування, згідно дерева цілей, при організації навчально-виховного процесу, зокрема здійснювати індивідуальний і диференційований підходи у навчально-пізнавальній і науково-дослідницькій діяльності з метою забезпечення соціально-екологічного замовлення суспільства у висококваліфікованих фахівцях, здатних вирішувати професійні завдання різної екологічної складності та моделювання екологічних ситуацій на принципах сталості.

Література

1. Вища освіта України і Болонський процес [Текст]: навч. пос. / за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2004. – 384 с.
2. Алексеюк, А. М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія [Текст]: підруч. / А. М. Алексеюк. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
3. Вітвіцька, С. С. Основи педагогіки вищої школи. Методичний посібник для студентів магістратури [Текст] / С. С. Вітвіцька. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
4. Полторацька, В. В. Контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів в умовах модульно-рейтингової системи навчання [Електронний ресурс] / В. В. Полторацька, О. В. Каданер // Режим доступу: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2009-03/09pvvrs1.pdf>
5. Тригуб, І. П. Особливості контролю успішності студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчання [Текст] / І. П. Тригуб, О. В. Никитенко // Гнозис. – 2012. – Вип. II (35). – С. 309–316.
6. Жуковська, А. Л. Проблема оцінювання успішності студентів [Текст] / А. Л. Жуковська // Науковий пошук молодих дослідників. – 2005. – Вип. 2. – С. 101–104.
7. Лисак, Г. О. Контроль навчальних досягнень студентів в умовах кредитно-трансферної системи навчання [Текст] / Г. О. Лисак // Вісник Запорізького національного університету. – 2008. – № 1. – С. 157–162.
8. Професійна освіта: словник [Текст]: навч. посіб. / за ред. Н. Г. Ничкало. – К.: Вища школа, 2000. – 380 с.
9. Мельничук, І. М. Оцінювання навчальних досягнень студентів в сучасних умовах підготовки майбутніх фахівців [Текст] / І. М. Мельничук // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2009. – Вип. 2. – С. 101–112.
10. Пометун, О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання [Текст]: наук.-метод. посіб. / О. Пометун, Л. Пироженко; за ред. О. Пометун. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
11. Олійник, П. М. Форми та методи активного навчання при підготовці фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів і критерії їх вибору [Текст] / П. М. Олійник // Науковий вісник Національного аграрного університету. – 2000. – Вип. 30. – С. 61–71.

References

1. Kremen, V. G. (Ed.) (2004). Vyshha osvita Ukrainy i Bolons'kyj proces. Ternopil': Navchal'na knyga-Bogdan, 384.
2. Aleksejuk, A. M. (1998). Pedagogika vyshhoi' osvity Ukrainy. Istorija. Teorija. Kyiv: Lybid', 560.
3. Vitvic'ka, S. S. (2003). Osnovy pedagogiky vyshhoi' shkoly. Metodychnyj posibnyk dlja studentiv magistratury. Kyiv: Centr navchal'noi' literatury, 316.
4. Poltorac'ka, V. V., Kadaner, O. V. Kontrol' i ocinjuvannja navchal'nyh dosjagnen' studentiv v umovah modul'no-rejtyngovoi' systemy navchannja. Available at: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2009-03/09pvvrsl.pdf>
5. Trygub, I. P., Nykytenko, O. V. (2012). Osoblyvosti kontrolju uspishnosti studentiv v umovah kredytno-modul'noi' systemy organizacii' navchannja. Gnozys, II (35), 309–316.
6. Zhukovs'ka, A. L. (2005). Problema ocinjuvannja uspishnosti studentiv. Naukovyj poshuk molodyh doslidnykiv, 2, 101–104.
7. Lysak, G. O. (2008). Kontrol' navchal'nyh dosjagnen' studentiv v umovah kredytno-transfernoi' systemy navchannja. Visnyk Zaporiz'kogo nacional'nogo universytetu, 1, 157–162.
8. Nychkalo, N. G. (Ed.) (2000). Profesijna osvita: slovnyk. Kyiv: Vyshha shkola, 380.
9. Mel'nychuk, I. M. (2009). Ocinjuvannja navchal'nyh dosjagnen' studentiv v suchasnyh umovah pidgotovky majbutnih fahivciv. Visnyk Nacional'noi' akademii' Derzhavnoi' prykordonnoi' sluzhby Ukrainy, 2, 101–112.
10. Pometun, O., Pyrozhenko, L.; Pometun, O. (Ed.) (2004). Suchasnyj urok. Interaktyvni tehnologii' navchannja. Kyiv: A.S.K., 192.
11. Oljnyk, P. M. (2000). Formy ta metody aktyvnogo navchannja pry pidgotovci fahivciv riznyh osvith'no-kvalifikacijnyh rivniv i kryterii' ih vyboru. Naukovyj visnyk Nacional'nogo agrarnogo universytetu, 30, 61–71.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Рідей Н. М.
Дата надходження рукопису 15.11.2016.*

Бордюг Наталія Сергіївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, кафедра екологічної безпеки та економіки природокористування, Житомирський національний агроекологічний університет, бул. Старий, 7, м. Житомир, Україна, 10008
E-mail: natali-21@ukr.net

УДК:[378.147:37.011.3-051]:005.591.452.(4)
DOI: 10.15587/2519-4984.2016.87748

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ХХІ СТОЛІТТЯ У СВІТЛІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

© Т. Є. Колупасва

У статті розглянуто теоретичні підходи до проблем реформування педагогічної освіти, вимоги до підготовки вчителя нової генерації, який має володіти високим професіоналізмом, європейською культурою, визначені основні компетентності педагога ХХІ століття, професійні вимоги, які дозволять вчителю стати повноцінним громадянином Європи. Знання, бути конкурентоспроможним фахівцем в педагогічній галузі і реалізувати свій творчий потенціал в будь-якій з європейських чи світових держав
Ключові слова: глобалізація, нові технології, європейська ідентичність, знання, полікультурність, компетентність, якість, професіоналізм

The theoretical approaches to the problem of reformation of pedagogical education, requirements of the preparation of teacher of new generation, who must have the high professionalism, European culture and competence of the teacher of XXI century and the role of universities in preparation of pedagogical staff under conditions of entering in united European space of higher education are considered in the article.

The main components that the teacher of XXI century must have, professional requirements that allow teacher become a full-value citizen of the Europe of knowledge, to be a competitive specialist in pedagogical branch and realize own creative potential in any European or World state were defined.

The article deals with traditional and new requirements to the teachers that must be formed in all links of pedagogical education to guarantee the teachers' ability to work effectively in European educational space

Keywords: globalization, new technologies, European identity, knowledge, multiculturalism, competence, quality, professionalism

1. Вступ

Об'єднавчий процес, що розгортається на теренах Європи, потребує формування сучасного суб'єкта європейської життєдіяльності – людини, здатної до співжиття у полікультурному суспільстві у мирі і злагоді, за принципами свободи, гуманізму і

справедливості. Одночасно Європейська спільнота, виплекана на демократичних традиціях відкритості та довіри, все нагальніше постає перед необхідністю їх збереження та захисту в умовах сучасних викликів, ризиків та погроз. Існує реальна небезпека моральної та духовної деградації людства на тлі вичерпання